

MAANMITTARITOIMISTO

Äyräväinen & Krüger

KUNTAVAALIT NOSTI ASUNTOJEN HINTOJA

VIHREÄT SAIVAT Helsingissä niin paljon ääniä, että asuntojen hinnat nousevat. Metsittyvän pääkaupungin puolustajat hidastavat kaavoitusta siinä määrin, ettei asuntoja saada tarpeeksi aikaiseksi. Vuosaaren sataman rakentaminen viivästyi jonkun lehtokurpan takia kymmenen vuotta, joten Helsingin kantakaupungin rantoja päästään rakentamaan vasta nyt.

Yli 10 000 keupulaista äänesti Helsingissä, vaikka heidän tulisi pitää maaseutu asuttuna. Menisivät ensi kerralla äänestämään kainuulaisten siltarumpujen puolesta, jotta vapautuisi nuo 10 000 asuntoa kunnon kaupunkilaisille. Autopaikkojen rakentamiseltakin vältyttäisiin, kun ei tarvitse peltilehmää joka viikonloppuiseen sydän-Savon mökkimatkaan.

Kokoomuslaisilla ja ruotsalaisen kansanpuolueeseen tukeutuvilla on ennestään niin paljon rahaa, ettei sitä tarvitse enää lisää ansaita. Maksukykyä löytyy eikä mielenkiintoa riitä asuntojen hintojen hillitsemiseen. Luulisivat vielä köyhäksi. Köyhä Vantaa pitäisi liittää Helsinkiin, ettei tarvitsisi selitellä lentokentän sijaintia ja hävetä siellä käyntiä.

Sosiaalidemokraatit ja vasemmisto ovat vuokra-asumisen puolestapuhujia. Lisääntyvä vuokra-asuntotarjonta ja vähäinen tonttireservi ovat omiaan vähentämään omistusasuntotuotantoa, kuten tämän laman torjumiseksi gryndattu hillitön määrä vuokra-asuntoja osoittavat. Asuntotarjonnan vähentyessä hinnat nousevat.

Äyräväisen ja Grögerin maanmittaritoimisto suosittelee seuraavan kerran äänestämään ehdokasta, joka ei varmasti pääse valtuustoon asti. Eipähän ole vahingoksikaan.

TÄMÄN AAMUN HAASTATTELUSSA

tuleva uusi elinkeinoministeri linjasi globaalissa talouskurimuksessa kamppailevan suomalaisen yhteiskunnan ja kansantalouden selviytymiskeinoiksi työnteon ja yrittämisen. Yksinkertaisena ihmisenä tulkitsen, että tämän pitäisi tarkoittaa yritysten toimintaedellytysten turvaamista myös varmistamalla kotimarkkinoiden toimivuus. Jos ei ole toimivia, yritysten kilpailua ja kasvua kannustavia kotimarkkinoita, miten suomalainen työ voisi pärjätä kansainvälisillä markkinoilla? Missä ideoidaan, luodaan, opetellaan ja testataan kansainvälisillä markkinoilla myyvät palvelut? Pienen maan pitää saada viennistä rahoitusta toistemme selkien pesuun. Olemmeko julkishallinnon toimin oikeasti edistämässä kotimarkkinoiden toimivuutta vaiko vetämässä siltä jalat alta? Haasteen voisi pelkistää kysymykseen, miten tarjota yrityksille kestävä rooli julkishallinnon vastuulla olevien palvelujen toteuttamisessa, mutta välttää yksityisten monopolien syntyminen?

Julkisia palveluja pyritään tehostamaan ja markkinoiden toimivuutta parantamaan erilaisin toimin. Osin tehostamistoimet ovat EU-lähtöisiä, osin valtionhallinnosta lähtöisin ja osin kuntien itsensä liikkeelle laittamia.

EU:N OHJAUS JA MARKKINOIDEN TOIMIVUUDEN VALVONTA

EU:n ohjauksessa muun muassa kuntien avoimilla markkinoilla toimivia liikelaitoksia yhtiöitetään, jotta kilpailuedellytykset olisivat kaikille toimijoille samat. Vain kunnalle itselleen palveluja tuottavat yksiköt voivat jatkaa entiseen malliin. EU:n valtiontukisäännökset kieltävät yksittäisen markkinoilla toimivan yrityksen luvattoman taloudellisen tukemi-

JULKISHALLINNON TOIMINNAN TEHOSTAMINEN – TAVOITTEENA TOIMINNAN TEHOKKUUS ILMAN YKSITYISIÄ MONOPOLEJA?

sen. Edelleen EU:n tarkastelussa ovat kuntien omistamien yhtiöiden mahdolliset tukitoimet sekä kuntien harjoittama elinkeinopolitiikka, jolla kunta pyrkii edistämään yksittäisten yritysten toimintaedellytyksiä kunnassa. Noudatettavia peruseriaa-otteita ovat yritysten tasapuolinen kohtelu, markkinoiden toimivuuden turvaaminen sekä avoimuus tukea koskevassa valmistelussa ja päätöksenteossa. Näitä periaatteita tulisi noudattaa myös julkisrahoitteisissa palvelujen kehittämishankkeissa. Miten siinä onnistutaan?

KUNTIEN OMAEHTOINEN PALVELUJEN ULKOISTAMINEN

Kuntien omin toimin julkishallinnon palvelutuotantoa ulkoistetaan ja yksityistetään. Kokemukset ovat ristiriitaisia. Yksityisen yrityksen pitää tehdä voittoa ja olla siis ainakin sen verran kustannustehokkaampi kuin vastaavan julkisen palvelutuotannon. Tavoitellut kustannussäästöt ovat valitettavan usein jääneet toteutumatta. Palvelujen laadunvalvonta on ongelmallista. Palvelujen hankintaan ja valvontaan tarvitaan osaamista ja resursseja. Syökö tämä suunnitellut kustannussäästöt? Miten näin pienillä markkinoilla välttää monopolien syntyminen käytännössä? Isoilla, pääosin kansainvälisillä yrityksillä on resursseja ostaa pienet kotimaiset toimijat markkinoilta. Haasteita kunnalle riittää teit sitä taikka tätä. Kunnat ovatkin myös vetämässä ulkoistettuja palvelujaan takaisin oman palvelutuotannon vastuulle.

JULKISRAHOITTEISET KUNTIEN PALVELUJEN KEHITTÄMISHANKKEET

Valtion rahoittamilla kehityshankkeilla pyritään tukemaan kuntien palvelujen te-

hostamista. Asiaan liittyy monia haasteita. Substanssiministeriöt katsovat usein ratkaisevansa kuntien palveluhaasteita tarjoamalla ”ministeriön yhtä palveluluukku” ratkaisuksi kuntien palvelun järjestämiseksi ao. sektorilla. Kunnat puolestaan yleensä katsovat, että tarvitaan ”yksi kunnan luukku”, jossa kuntalaisille suunnatut julkishallinnon palvelut tyydytetään. Yhteisiäkin näkemyksiä löytyy, valmistellaanhan julkishallinnon yhteisiä palvelupisteitä, joista saada sekä kunnan että valtion vastuulla olevia kuntalaisen tarvitsemia palveluja.

Sähköisiä asiointipalveluja ratkottaessa substanssiministeriöt painottavat lainsäädännön kaikkivoipaisuutta ratkaista käytännön toiminnan ongelmat. Näkisin kuitenkin, että lainsäädännön tulisi antaa julkishallinnon palvelujen toteuttamisen viitekehys, jonka pitää tukea käytännön toiminnan tehokasta järjestämistä, ei estää ja vaikeuttaa sitä. Kunnille tarjotaan usein roolia tallentaa valtion tarjoamassa palvelussa tarvittavat kunnan toiminnassa syntyvät tiedot, vaikka käsin, valtionhallinnon järjestämään palveluun. Kuntien näkökulmasta näyttää myös siltä, että ao. substanssiministeriön kuntien toiminnan kehittämiseen tarkoitetut resurssit ohjautuvat käytännössä ministeriön hallinnon alan, valtionhallinnon toimijoiden oman toiminnan kehittämiseen, eivät kuntien toiminnan ja perusprosessien kehittämiseen. Saavutetaanko näin toimien kuntien toiminnan tehostumista, jota lähtökohtaisesti tavoitellaan?

Toimintamalliin, jossa kaikkien kuntien ao. palvelun järjestäisi yksi toimija, liittyy käytännön toiminnallisten ja teknisten esteiden lisäksi kiinteästi haaste markkinoiden

toimivuudesta ja monopolin syntyminen estämisestä. Loppulasku ja riski jää kunnalle, ellei ministeriö ota vastuuta palvelun kustannuksista myös kehittämishankkeen jälkeen. Tätä ei ole näköpiirissä ja loppulasku jäisi siinäkin tilanteessa veronmaksajille. Lopetetaanko näillä hyvää tarkoittavilla toiminnan järjestämiselle yrityksien ja kuntien omaehtoinen kehittämistoiminta? Mistä löytyvät kyvykkäät yritykset tarjoamaan seuraavalla kierroksella laadukkaita ja kustannustehokkaita palveluratkaisuja? Vai onko tarjolla vain enää se yksi ja sama entinen toimija – mistä kiinnostus palvelun kehittämiseen ja laadun varmistamiseen, hinnalla millä hyvänsä?

Yhteisenä haasteena julkishallinnon toimijoille on uudistaa palvelutuotantoa ratkaisulla, joilla varmistetaan veronmaksajille kestävä hyödyt – ei kuvitteellisia, lyhytkestoisia hyötyjä ja hallitsemattomia riskejä. Tarvitaan toimivat palvelumarkkinat – se on myös yritysten etu, jos tavoitellaan tervettä kasvua, ei suojattuja monopoleja.

**Kirjoittaja on maankäytön asiantuntija Suomen Kuntaliitossa.
Sähköposti matti.holopainen@kuntaliitto.fi.**